

EFEKTYVESNIŲ PRIEMONIŲ UŽ SKIEPUS – NĖRA

Pažymint Europos imunizacijos savaitę visiems saugia vaikų aplinka besirūpinantiems tėveliams primename, kad pagrindinė priemonė apsaugoti vaiką nuo užkrečiamųjų ligų – skiepai.

Šiandien dauguma užkrečiamųjų ligų, kadaise buvusių labai dažnų ir neretai mirtinų, skiepais efektyviai valdomos, sergamumas jomis labai sumažėjęs arba visai išnykęs, todėl žmonės nebeįčia šių ligų grėsmės. Pasaulio sveikatos organizacija (PSO) skiepus yra paskelbusi vienu svarbiausių žmonijos išradimų, ir iki šiol kovai su užkrečiamosiomis ligomis efektyvesnių profilaktikos priemonių nei vakcinų nesukurta.

Vakcinės - saugios ir efektyvios. Vakcinės – vaistiniai preparatai, atitinkantys tarptautinius reikalavimus. Vakcinės, kaip ir visi kiti vaistai, registruojamos (leidžiama juos naudoti) tik įvertinus jų saugumą ir efektyvumą. Nepageidaujamos reakcijos dažniausiai lengvos ir savaime praeinančios, sunkios reakcijos pasitaiko ypatingai retai. Rizika susirgti vakcinomis valdoma liga - kur kas didesnė.

Vakcinacija apsaugo aplinkinius. Sumažėjus skiepijimo apimtims vis dažniau kyla užkrečiamųjų ligų protrūkiai. Dabar skiepijantis galima apsaugoti nuo 28 ligų. Ne visi asmenys gali būti apsaugoti vakcinų pagalba: dėl medicininių kontraindikacijų, kūdikiai - per maži, kad būtų skiepijami (pvz. MMR vakcina (tymai, raudonukė, epideminis parotitas). Atsižvelgiant į tai ir siekiant apsaugoti save ir aplinkinius labai svarbu skiepytis patiems ir skiepyti savo vaikus.

Vakcinacija apsaugo ateities kartas. Skiepų dėka pasaulyje išnaikinti raupai, ES – poliomielitas. Iki 2020 m. ES siekiama išnaikinti tymus ir raudonukę. Kai kurios vakcinomis valdomos ligos tapo itin retos, tai nulėmė ilgalaikiai skiepijimai. Ateityje, dėka skiepų, išnaikinus aplinkoje cirkuliuojančius sukėlėjus t.y. pašalinus ligą, nereikės nuo jos skiepyti vaikų.

Taip apsaugomas ne tik kiekvienas žmogus, bet ir sukuriama saugi aplinka visuomenei.

Kiekviena vakcina yra skiriama apsaugoti žmogaus organizmą nuo konkrečios ligos/infekcijos visą gyvenimą arba tam tikrą laikotarpį. Pavyzdžiui, gripo vakcina – vienam gripo sezonui, difterijos – 5-10 metų. Medikas, skirdamas vakciną, vadovaujasi vakcinų aprašu, kuriame yra nurodytos įskiepijimo dozės ir pakartotino skiepijimosi laikas.

Tam, kad skiepai būtų efektyvūs ir susidarytų imunitetas, privaloma laikytis atitinkamos vakcinacijos sekos (kurso), kuris nurodytas vakcinų apraše.

Skiepų efektyvumas siekia nuo 90 iki 99 procentų.

Skiepijimai turi būti vykdomi dėl trijų svarbiausių priežasčių:

- Kai kurios ligos yra plačiai paplitusios, todėl sprendimas neskiepyti gyventojų reiškia prisiimti šios ligos riziką.
- Kai kurios infekcijos vis dar cirkuliuoja aplinkoje. Susirgimai šiomis infekcijomis pasitaiko retai. Sumažėjus skiepijimų (imunizacijos) apimtims, galimi šių ligų protrūkiai su gyvybei grėsmingomis komplikacijomis. Pvz., JAV praėjusio amžiaus VIII dešimtmečio pabaigoje ir IX dešimtmečio pradžioje sumažėjus vakcinacijos nuo tymų apimtims, registruotą virš 100 tymų sąlygotų mirčių, į ligonines buvo paguldytą 11 tūkst. asmenų
- Išsivysčiusiose šalyse kai kurios ligos išnyko (pvz., tuberkuliozė, difterija), tačiau kituose pasaulio regionuose jos ir toliau sukelia protrūkius. Atsižvelgiant į didelį tarptautinių kelionių mastą, šias ligas keliautojai gali labai lengvai įvežti į bet kurią kitą šalį.

Apsisprendimas neskiepyti vaiko – didelė atsakomybė

Pagrindinės nepaskiepytų vaikų skaičius Lietuvoje augimo priežastys – gyventojų migracija ir tėvų atsisakymas skiepyti. Pastaruoju metu tėvų, abejojančių skiepų nauda ir atsisakančių skiepyti savo vaikus vis daugėja. Taip elgdamiesi tėvai neįvertina rizikos ir galimų pasekmių.

Skeptiškai skiepų atžvilgiu nusiteikusių atsiranda vis daugiau. Tačiau negalima paneigti šio mokslinio atradimo naudos. Iki šiol medicinos moksle neišrasta efektyvesnių kovos su užkrečiamosios ligomis būdų nei skiepai. Tai viena veiksmingiausių, saugiausių, griežčiausiai kontroliuojamų, moksliai pagrįstų sveikatos išsaugojimo priemonių.

Vaikų skiepais ypač reikėtų pasirūpinti prieš leidžiant vaiką į kolektyvą, kur galima užsikrėsti.

Skiepydami savo vaikus ne tik apsaugome juos nuo sunkių užkrečiamųjų ligų, komplikacijų, antibiotikų naudojimo, bet ir užkertame kelią ligoms plisti visuomenėje.

Vienas iš Nacionalinės imunoprofilaktikos 2009–2013 metų programos uždavinių – pasiekti ir išlaikyti pakankamą vaikų skiepijimo mastą (ne mažiau kaip 90 proc. vaikų tam tikroje amžiaus grupėse šalyje ir kiekvienoje administracinėje teritorijoje), tik tokiu būdu galima išvengti pavojingų užkrečiamųjų ligų atsiradimo ir išplitimo.

Rūpinkimės vaikų sveikata.